

Εις τον Θείον Ευαγγελισμόν της Υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θετόκου και Αειπαρθένου ΜΑΡΙΑΣ. -- Ο πανηγυρικός ούτος λόγος εξεφωνήθη παρά του Ηλία Μηνιάτου εν Βενετία τω 1688

Εις τον Θείον Ευαγγελισμόν της Υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θετόκου και Αειπαρθένου ΜΑΡΙΑΣ. -- Ο πανηγυρικός ούτος λόγος εξεφωνήθη παρά του Ηλία Μηνιάτου εν Βενετία τω 1688

«Ιδού συλλήψη εν γαστρί, και τέξη υιόν» (Λουκ. 1: 31).

Προβαίνει από την λαμπράν πύλην της ωραιότητας ανατολής εκείνη η λευκόμορφος μηνύτρια του Ηλίου, η ροδοδάκτυλος και φωσφόρος αυγή. Και ευθύς, όταν αρχίση εις το αργυροχρυσόσύνθετον πρόσωπον του ουρανού να ζωγραφίζεται η έλευσις του παμφαούς φωστήρος της ημέρας, τότε ο πολύμορφος χορός των αστέρων βιάζεται να φύγη το ταχύτερον, μετ' αυτών δε ολοσχερώς αφανίζεται το ζοφερώτατον σκότος της σκοτεινής νυκτός. Εναρμόνιος μουσική, με τα μελωδικά όργανα των πτηνών συντεθειμένη, αντηχεί εις τα χρυσοπράσινα δάση' οι άνθρωποι, βυθισμένοι εις βαθύτατον ύπνον, εγείρονται δια τας ποικίλας των ασχολίας. Και ήδη, ως χαριέστατος μηνυτής, εις όλον τον απέραντον Κόσμον ευαγγελίζεται' «Ιδού ημέρα ήγγικεν, ιδού εξέλαμψεν». Ομοίως κατά την σημερινήν ημέραν προβαίνει από εκείνην την ηλιοστάλακτον πύλην του ουρανού ο αγλαοπυρσόμορφος του Θεού Αρχάγγελος, ο λαμπρός και καθαρός Γαβριήλ. Και ευθύς ως με τον χαιρετισμόν «Χαίρε, Κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά Σου» (Λουκ. 1: 28), ζωγραφίζει εις την άμωμον γαστέρα της Θεομήτορος Μαριάμ την έλευσιν του αδύτου της δικαιοσύνης Ηλίου, τότε αρχίζει το ταχύτερον να φεύγη η αντίθετος πολυθειϊα των δολίων ειδώλων. Αφανίζονται ολοσχερώς τα σκοτεινότατα σύμβολα του παλαιού νόμου. Η ασύστατος χορεία των απίστων, μη υποφέρουσα το τηλαυγέστατον της αληθείας φως, κρύπτει με την σιωπήν το ασεβέστατον πρόσωπον. Τα στόματα των ιερών Διδασκάλων δεν παύουσι να ψάλλωσι μίαν ακατάπαυστον δοξολογίαν. Το ανθρώπινον γένος, βυθισμένον εις τον ύπνον της αγνωσίας, εγείρεται προς την χριστώνυμον πολιτείαν της Ορθοδόξου Πίστεως' και ήδη, με την θεόπνευστον σάλπιγγα ενός χαριεστάτου Ευαγγελισμού του θείου τούτου Αρχαγγέλου προς τον Κόσμον όλον, ευαγγελίζεται προς την Παρθένον' «Ιδού συλλήψη εν γαστρί και τέξη υιόν (αυτόθι 31). Ω χαρά ανεκδιήγητος! Ω άφρατον θαύμα!

Χαρά, επειδή σήμερον ο προαιώνιος Πατήρ ανοίγει τα σπλάγχνα Του και μας χαρίζει τον μονογενή του Υιόν' ο Υιός σαρκούται τη συνεργεία του Παναγιού Πνεύματος' το Πνεύμα εισέρχεται εις την Παρθένον και η Παρθένος συλλαμβάνει δι' ασπόρου συλλήψεως. Θαύμα, επειδή το αθάνατον ενούται με το θνητόν' το δεύτερον πρόσωπον της Αγίας Τριάδος παραλαμβάνει την ανθρώπινον φύσιν και όχι η φύσις το πρόσωπον' το αίδιον και το προσωρινόν εις την αυτήν υπόστασιν διαμένει. Χαρά, επειδή λύεται το κατάκριμα του πρωτοπλάστου Αδάμ και μας χαρίζεται η χάρις, δια την απόκτησιν εκείνου του Παραδείσου, από τον οποίον η παρακοή μας εξώρισε. Θαύμα, επειδή ο ασώματος, ο άσαρκος και άυλος Θεός, σώμα, σάρκα και ύλην κατεδέχθη να λάβη, φυλάττων εις το αυτό υποκείμενον

τελείαν ανθρωπότητα και τελείαν Θεότητα, άνευ μεταβολής της φύσεως, άνευ τροπής των ουσιών, άνευ συγχύσεως των προσώπων. Συ λοιπόν, ω άναρχε Υιέ και Λόγε του προανάρχου Πατρός, ο χαρακτήρ της αίτητος αυτού και ζώσα πηγή της Σοφίας, Συ τώρα, με την θαυμαστήν σου παντοδυναμίαν, χάρισαι δύναμιν του νοός μου, νουν της ψυχής μου, ψυχήν εις τον λόγον μου και λόγους τω στόματί μου, δια να φανερώσω το σημερινόν μέγα μυστήριον. Συ, όστις εκ στόματος νηπίων και θηλαζόντων καταρτίζεις τους αίνους Σου, σόφισόν μου την αγύμναστον γλώσσαν και χύσον την χάριν της ευλογίας Σου εις τα χείλη μου, δια να ασπασθώ και εγώ με τον Γαβριήλ την Παρθένον, λέγων «Χαίρε, Κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά σου... Ιδού συλλήψη εν γαστρί και τέξη υιόν» (αυτ. 28-31). Ο σοφός εκείνος Δημιουργός των απάντων Θεός, αφ' ου έπλασε τα άϋλα εκείνα τάγματα της ουρανίου Ιεραρχίας, αφ' ου εκύκλωσε με διαφόρους σφαίρας τον ουρανόν και ήναψε τους παμφαεστάτους αστέρας εις το γαληνότατον πρόσωπον, αφ' ου εθεμελίωσε την ασάλευτον γην, την εξωγράφησε με ευωδέστατα άνθη, την επλούτισε με γλυκυτάτους καρπούς και την επότισε με κρυσταλλίνας πηγάς καλλιρρώνων υδάτων, αφ' ου εξαπέλυσεν εις τον άέρα τους ζεφύρους και τας αύρας, ελεύκανε με το φως την ημέραν και έβαλε με το σκότος την νύκτα, τέλος δε, αφ' ου με τόσον κάλλος και τάξιν εδημιούργησε του ουρανού και της Γης το ωραιότατον σύστημα, κατόπιν, χουν λαβών από της γης, έπλασε και εμόρφωσε τον πρώτον άνθρωπον, τον Αδάμ. Κατ' ιδίαν εικόνα τον εμόρφωσε τον πρώτον άνθρωπον, τον Αδάμ. Κατ' ιδίαν εικόνα τον ενεψύχωσε με την ζωοποιόν του πνοήν και τον έβαλεν εις τον Παράδεισον της τρυφής, δια να έχη εις όλον τον απέραντον Κόσμον, ως βασιλεύς, το σκήπτρον και το βασίλειον. Αλλ' επειδή «τω Αδάμ ουχ ευρέθη βοηθός όμοιος αυτώ, επέβαλεν ο Θεός έκστασιν επί τον Αδάμ και ύπνωσε και έλαβε μίαν των πλευρών αυτού και ανεπλήρωσε σάρκα αντ' αυτής και ωκοδόμησεν ο Θεός την πλευράν, ην έλαβεν από του Αδάμ, εις γυναίκα» (Γεν. 2: 20—22). Τοιουτοτρόπως πλασθέν τούτο το αγιώτατον ζεύγος, έλαμπεν ως Ήλιος και Σελήνη μέσα εις εκείνα τα αμάραντα κάλλη του Παραδείσου. Αλλά δεν παρήλθε πολός καιρός και, κατά συνβουλήν της διαβολικής πλάνης, έπαθεν εκείνη την ζοφεράν και πανώλεθρον έλλειψιν' και ενώ εγνώριζεν όλα, δια να θελήση να μάθη περισσότερα, εις τοιαύτην αμάθειαν κατήντησεν, ώστε «παρασυνεβλήθη τοις κτήνεσι τοις ανοήτοις και ωμοιώθη αυτοίς» (Ψαλμ. μη 13, 21). Λοιπόν ο Αδάμ, αφ' ότου εδιώχθη από τον Παράδεισον της τρυφής και έπεσεν από την αθανασίαν εις τον θάνατον, έπρεπε να λάβη από την Εύαν το οστόν εκείνο, το οποίον κατά την πλάσιν της έδωκεν' αλλ' επειδή υπέπεσε και αυτή εις το ίδιον παράπτωμα και κατεδικάσθη εις την ιδίαν φθοράν δεν ηδύνατο να το δώση, ώστε έμεινεν εις την γυναίκα το χρέος. Τι όμως οικονόμησεν η άπειρος του Θεού ευσπλαγχνία, η τα ασθενή θεραπεύουσα και τα ελλείποντα αναπληρούσα; Ηυδόκησεν ο Θεός να πέμψη τον μονογενή Του Υιόν, ο οποίος, από το σκεύος της εκλογής νέος Αδάμ ονομάζεται, «ο πρώτος άνθρωπος εκ γης χοϊκός, ο δεύτερος άνθρωπος ο Κύριος εξ ουρανού» (Α' Κορ. ιε: 47), του οποίου η μυστική Εύα, η θεόπαις Μαριάμ, αποπληρώνει το δάνειον της Προμήτορος, δίδουσα την καθαράν Της σάρκα' «Και ο Λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν» (Ιωάν. 1: 14). Τούτο ψάλλει και η θεόφθογγος Μούσα της Εκκλησίας, ο ιερός Θεοφάνης, εις τους ύμνους της Παρθένου, ως εκ προσώπου Αυτής, λέγων «Της Εύας νυν, δι' εμού καταργείσθω κατάκριμα, αποδότω δι' εμού το οφείλημα σήμερον' δι' εμού το χρέος, το αρχαίον δοθήτω πληρέστατον» (Ωδή στ της εορτής). Θαυμαστή υπήρξεν η πλάσις της Προμήτορος, θαυμασιωτέρα όμως και

μάλιστα χαριεστέρα είναι η παρούσα ανάπλασις του Υιού και Λόγου. Εκεί ο Αδάμ, αφ' ου από την πλευράν του ωκοδομήθη η Εύα, έμεινε σώος ως και πρότερον' εδώ η Παρθένος, αφ' ότου εξ Αυτής έλαβε σάρκα ο Υιός του Θεού, προ τόκου, εν τόκω και μετά τόκον Παρθένος έμεινεν. Εκεί ο ψυχοφθόρος διάβολος με το δηλητήριο της απάτης, «έσεσθε ως θεοί» (Γεν. 3: 5), όλον το ανθρώπινον γένος εθανάτωσεν' εδώ ο Αρχάγγελος Γαβριήλ, με τον Ευαγγελισμόν «χαίρε», εκήρυξε την σωτηρίαν. Εκεί η Εύα, δια την μεγάλην της υπερηφάνειαν, προελθούσαν από το ξύλον της γνώσεως, έχασε την θείαν Χάριν' εδώ η Παρθένος, δια την βαθείαν Της ταπεινότητα, «Ιδού η δούλη Κυρίου» (Λουκ. 1: 38), έγινε Μήτηρ Θεού. Εκεί η Εύα ήκουσε το «Εν λύπαις τέξη τέκνα» (Γεν. 3: 16)' εδώ η Παρθένος, «Ιδού συλλήψη εν γαστρί και τέξη υιόν» (Λουκ. 1: 31). Ω θεία ανάπλασις! Ω αγία αποπλήρωσις! Ω ψυχωφελής Ευαγγελισμός! Θαυμάσατε, άνθρωποι, την άπειρον ευσπλαγχνίαν, την εύσπλαγχνον συγκατάβασιν του Θεού, όστις δεν ηρκέσθη να στολίση τον άνθρωπον με τόσας χάριτας, να τον πλουτίση με τόσας δόξας, να υποτάξη «υποκάτω των ποδών αυτού, πρόβατα και βόας απάσας, έτι δε και τα κτήνη του πεδίου, τα πετεινά του ουρανού και τους ιχθύας της θαλάσσης, τα διαπορευόμενα τρίβους θαλασών» (Ψαλμ. 8: 7—9). Αλλ' επειδή, με την απατηλήν συμβουλήν του διαβόλου έπεσεν από την μακαριότητα εις τας δυστυχίας, από την αθανασίαν εις τον θάνατον, από τα χρυσανθέστατα κάλλη του Παραδείσου εις τας ακάνθας και τριβόλους της γης, απεφάσισεν ακόμη να πέμψη τον Μονογενή Του Υιόν, να πάρη φύσιν ανθρώπινον από μίαν γυναίκα, δια να τον αναβιβάση εις την προτέραν κατάστασιν, δια να τον υψώση εις την προτέραν τιμήν, δια να τω χαρίση την προτέραν αθανασίαν. «Ούτω γαρ ηγάπησεν ο Θεός τον κόσμον, ώστε τον Υιόν Αυτού τον μονογενή έδωκεν» (Ιωάν. 3: 16). Λοιπόν, ότε ήλθε το πλήρωμα του χρόνου, έπρεπε να λάβη τέλος η προ αιώνων βουλή και να πληρωθή αύτη η Θεία απόφασις. Αλλ' επειδή το μυστήριο ητο τόσον υψηλόν, τόσον απόκρυφον, τόσον δυσκατανόητον, ώστε αν τυχόν η Παρθένος ήθελε συλλάβει απλώς και ως έτυχε τον Υιόν του Θεού, δίχως να φανερωθή πρότερον εις αυτήν ο τρόπος, δίχως να ετοιμασθή με τους λόγους Αγγέλου τινός δια την τοιαύτην άσπορον σύλληψιν, ήθελεν ευρεθή εις μέγαν φόβον και ταραχήν, δια τούτο, εις τοιούτον έργον, ως τοιούτος εξελέγει ο μέγας Στρατηγός των ουρανίων Δυνάμεων, ο αστραπόμορφος Γαβριήλ' «Εν δε τω μηνί τω έκτω απεστάλη ο Άγγελος Γαβριήλ υπό του Θεού» (Λουκ. 1: 26). Εισελθών δε με ευλάβειαν εις την οικίαν της Παρθένου, την ασπάζεται λέγων' «Χαίρε, Κεχαριτωμένη, ο Κύριος μετά σου» (αυτόθι 28). Ως να έλεγε' Προς Σε την καθάραν και αμόλυντον Παρθένον έρχομαι από τον ουρανόν ευαγγελιστής Άγγελος' εγώ είμαι εκείνος όστις, ομού με τα άϋλα τάγματα, παρίσταμαι εμπρός εις τον φοβερόν θρόνον του Θεού και με ακατάπαυστον δοξολογίαν υμνολογώ την Αγίαν Τριάδα' εγώ είμαι εκείνος όστις, εις τους γονείς Σου, τον Ιωακείμ και την Άνναν, εκήρυξα την σύλληψίν Σου και αφ' ότου Συ, ανατεθραμμένη όχι τόσον με επίγειον τροφήν, όσον με την χάριν του Πνεύματος, αφιερώθης εις τον Ναόν του Θεού, σε έτρεφα με ουράνιον άρτον' εγώ και τώρα πέμπτομαι από τον Ύψιστον Δημιουργόν μας και Πλάστην, δια να σου ευαγγελίσω εκείνην την προαιώνιον βουλήν, την οποίαν η άπειρός Του ευσπλαγχνία απεφάσισεν εις κοινήν ωφέλειαν του ανθρώπινου γένους. Χαίρε λοιπόν, καθαρώτατον έσοπτρον της παρθενίας' χαίρε, έμψυχε εικών του Θεού' χαίρε, θεότευκτον άγαλμα της καθαρότητας και θρόνε ηλιοστάλακτε, όπου μέλλει να καθίση ο Βασιλεύς των αιώνων' κεχαριτωμένη, έμψυχον πολυσύνθετον των αρετών και θαυμαστή

ανακεφαλαίωσις όλων των χαρίτων». «Εις Σε, Παρθένε, βλέπω παρθενίαν τόσο καθαράν, όσον ούτε η γη έχει κρίνους, ούτε η θάλασσα μαργαρίτας, ούτε ο ουρανός καθαρούς τους αστέρας´ εις Σε σοφίαν τόσο υπερμέτρον, ώστε με αυτήν φωτίζεται ο χορός όλος των ουρανίων ταγμάτων. Εις Σε ταπείνωσιν τόσο βαθείαν, ώστε εις τοιαύτην άβυσσον βυθίζεται πας νους´ εις Σε αγάπην τόσο θερμήν, ώστε όσαι φλόγες ανάπτουσιν εις τας ψυχάς των άλλων δικαίων, όλοι φαίνονται μικροί σπινθήρε, παραβαλλόμεναι προς την φλόγα της ιεράς σου καρδιάς. Εις Σε αγιότητα τόσο άκραν, ώστε κατά το ύψος υπερβαίνει τους ουρανούς´ τι περισσότερο; «Ο Κύριος μετά Σου». Μετά Σου βλέπω συνδεδεμένον όλον το πλήρωμα της Θεότητος και εις Σε περιησφαλισμένα όλα τα χαρίσματα της Αγίας Τριάδος. «Ευλογημένη Συ εν γυναιξί» (Λουκ. 1: 28). Σε μόνην ηυλόγησε´ Σε ηγίασε´ Σε ηγάπησε´ Σε από όλας τας γυναίκας εξέλεξεν ο Θεός, ως ιδικόν Του κατοικητήριον». «Όθεν, προσφέρων ο πανάγαθος Θεός εις Σε, κοσμοπόθητε Δέσποινα, όλους τους θησαυρούς της θείας Αυτού παντοδυναμίας, Σε έδειξεν εις τον Κόσμον ως το θαυμαστότατον και εξαισιώτατον πλάσμα της παντοκρατορικής Του χειρός. Δια τούτο και εγώ περιχαρώς Σου λέγω´ «ιδού συλλήψη εν γαστρί» (Λουκ. 1: 31). Μολονότι Παρθένος είσαι καθαρά και δεν εγνώρισας άνδρα, όμως δίχως σποράν, δίχως συνουσίαν τινός, θέλεις συλλάβει εις την αγίαν σου γαστέρα τον Υιόν του Θεού´ και εις τον κύκλον της ιεράς σου κοιλίας θέλεις χωρέσει εκείνον, τον οποίον δεν χωρούσιν οι ουρανοί. Και τέξη Υιόν! Όταν δε έλθη ο διατεταγμένος καιρός της γεννήσεως, δίχως βλάβην της γαστρος, δίχως φθοράν της παρθενίας σου, ανάμεσα εις τα σκότη της νυκτός, θέλει γεννηθή από Σε απάτωρ, Εκείνος, όστις γεννάται αμήτωρ από τον Θεόν εν ταις λαμπρότησι των Αγίων. Εις την υπόστασιν και διπλούς την φύσιν´ όλος εις τον ουρανόν εν δεξιά του Πατρός, όλος και εις την γην εις τας ιεράς σου αγκάλας. «Και καλέσεις το όνομα αυτού Ιησούν» (αυτόθι 31). Κατόπιν δε από οκτώ ημέρας, δια να πληρώση τον νόμον ο αρχηγός του νόμου, θέλει περιτμηθή ως Βρέφος´ και επειδή μέλλει να είναι ο Σωτήρ του ανθρωπίνου γένους, θέλει ονομασθή Ιησούς, όπερ ερμηνεύεται «σωτηρία» «Ούτος έσται μέγας» (αυτόθι 32). «Αφ´ ου θέλει αρχίσει να εξαπλώνη ούτος ο άδυτος Ήλιος τας ακτίνας της θείας Του παντοδυναμίας, ούτος διώκων την ψευδώνυμον των ειδώλων πολυθειαν, θέλει κάμει να λάμψη εις τας ημαυρωμένας ψυχάς των ανθρώπων το ζωηφόρον φως της αληθινής Πίστεως. Καίτι δε μικρόν Βρέφος, όμως ως κραταιότατος λέων, με βροντόφωνον διδασκαλίαν μέλλει να ελέγξη την μωράν σοφίαν των Ιουδαίων´ να φυγαδέυση την ασέβειαν και να απειλήση όλον τον Άδην. Και όταν θέλει ανοίξει τους θησαυρούς της ουρανίου δυνάμεως, τότε θέλει μεταβάλει τα ύδατα εις νέκταρα´ θέλει χαρίσει εις τους τυφλούς το φως, εις τους χωλούς την ανόρθωσιν, εις τους αρρώστους την υγείαν και εις τους νεκρούς την ζωήν. Το όνομά Του θέλουσι τρέμει οι δαίμονες´ εις τους λόγους Του θέλουν υπακούει τα στοιχεία και η φύσις θέλει βάλει άνω κάτω τους νόμους της εις παν Του πρόσταγμα. «Και Υιός Υψίστου κληθήσεται» (Λουκ. 1: 32). Αν δε παρά τα τόσα θαύματα, το δυσκολόπιστον γένος των Ιουδαίων δεν θέλει Τον πιστεύσει ως Θεόν αληθινόν, θέλει καταβή το Πνεύμα το Άγιον εις τον Ιορδάνην και παρρησία εις όλους θέλει Τον κηρύξει Υιόν Θεού, συναϊδιον, σύνθρονον και συνάναρχον με τον Πατέρα». «Και δώσει αυτώ Κύριος ο Θεός τον θρόνον Δαυϊδ του Πατρός Αυτού» (αυτόθι). «Τέλος πάντων, επάνω εις ένα σταυρόν, ως εις βασιλικόν θρόνον καθεζόμενος ακανθοστεφανωμένος Βασιλεύς, θέλει δώσει την φοβεράν απόφασιν εναντίον του ψυχοφθόρου διαβόλου και με την τελευταίαν

του αναπνοήν, εμψυχώνων τον τεθαμμένον Αδάμ, θέλει τον εγείρει από τον θάνατον εις την προτέραν αθανασίαν. «Και βασιλεύσει επί τον οίκον Ιακώβ εις τους αιώνας και της Βασιλείας αυτού ουκ έσται τέλος» (αυτόθι 33). Δεν θέλει δε παρέλθει πολύς χρόνος και ως εξουσιαστής ζωής και θανάτου, συντρίβων τας σιδηράς πύλας του Άδου και θανατώνων τον ίδιον τον θάνατον, θέλει αναστηθή τροπαιοφόρος και θέλει πετάξει ένδοξος εις τους ουρανούς, όπου, καθεζόμενος εν δεξιά του Πατρός, θέλει βασιλεύσει εις τους αιώνας και της Βασιλείας του δεν θέλει υπάρξει τέλος. Τοιούτον αγιώτατον καρπόν θέλει βλαστήσει η άσπορος και καθαρωτάτη κοιλία Σου' τοιούτον ευλογημένον Υιόν θέλεις γεννήσει Συ η ευλογημένη Μητηρ' και θέλεις τον γεννήσει μένουσα παρθένος, ως πρότερον. Και μη θαυμάζης εις τούτο, διότι εκείνος ο ίδιος Θεός, ο οποίος έκαμε και εβλάστησε, δίχως να ποτισθή, η ράβδος του Ααρών, όστις έκαμε και ανέβλυσε δροσερόν ύδωρ από την ξηράν πέτραν εις την έρημον και ευρέθησαν γεγραμμένοι, άνευ χειρός ανθρώπου, αι πλάκες της Διαθήκης, Εκείνος θέλει Σε φυλάξει παρθένον καθάραν μετά την γέννησιν». Ούτοι οι λόγοι του Αρχαγγέλου Γαβριήλ, αν και εμήνυον χαράς ευαγγέλια, εν τούτοις εις την καρδίαν της Παρθένου επροξένησαν μεγάλην ταραχήν. Όμως, ως σοφή και συνετή, πρώτον καταστέλλει την καρδίαν αυτής από του φόβου, ως λέγει ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, «Ως εν αταραξία γενομένη δέξεται την θείαν απόκρισιν' και ως ουκ απιστήσασα, αλλ' επιζητούσα να μάθη τον τρόπον του πράγματος, είπε προς τον Άγγελον' «Πως έσται μοι τούτο, επει άνδρα ου γινώσκω;» (Λουκ. 1: 34). Συ, ω θεοειδέστατον πνεύμα, όπερ φέρον μορφήν ανθρώπου μοι ομιλείς λόγους υπέρ άνθρωπον, ειπέ μοι πως είναι δυνατόν να γεννήση παρθένος; Πως είναι δυνατόν να υπάρχη μετ' εμού ο Κύριος; Ο Κύριος μετ' εμού; Ο Θεός εκείνος ο ύψιστος και απεριγράφτος, όστις ποτέ δεν ήρχισε και ποτέ δεν θέλει τελειώσει, ο άναρχος και ατελεύτητος' εκείνη η καθαρωτάτη ουσία, η οποία ποτέ δεν εγεννήθη και πάντοτε ζη και ποτέ δεν γηράσκει ούτε αποθνήσκει' εκείνος, λέγω, θέλει ενωθή μετ' εμού της ταπεινής γυναικός, ήτις άλλο δεν είμαι, παρά μία ψυχή ριζωμένη εις θνητόν σώμα, γυμνόν όνομα, σκιά ενός σώματος, το οποίον ολίγον ζη και πολύ πάσχει; «Πως έσται μοι τούτο», να είναι μετ' εμού του φθαρτού χορταρίου σμιγμένον το πυρ της Θεότητος; Με το πλάσμα ο Πλάστης; Με μίαν παρθένον ο Υιός του Θεού; Και εκείνο το οποίον περισσότερον συγχύζει τον νουν μου και ρίπτει εις άβυσσον τον λογισμόν μου, είναι αυτό το οποίον μοι λέγεις, ότι μέλλω να γεννήσω παρθένος. Και τις είδε ποτέ καρπόν δίχως ρίζαν; Γέννημα δίχως σπόρον; Ποταμόν δίχως πηγήν; Υιόν δίχως πατέρα; Μητέρα δίχως άνδρα; Πως έσται τούτο; Επει άνδρα ου γινώσκω. Εξήγησέ μου, ω Άγγελε, το μυστήριον' ειπέ μοι ταύτης της ασπόρου συλλήψεως τον τρόπον. Πως έσται τούτο; Απεκρίθη ο Άγγελος' «Μη εξετάζης, ω Παρθένε, του μυστηρίου τον τρόπον. Όσον ούτος κατανοείται, τόσον διαμένει απόρρητος' και όσον πολυπραγμονείται, τόσον συγχύζει τον νουν. Τούτο μόνον σοι λέγω, ότι «Πνεύμα Άγιον επελεύσεται επί σε» (Λουκ. 1: 35). Το Πνεύμα το Άγιον, το αγαθόν, το ηγεμονεύον, η νοερά πηγή της σοφίας, ο των χαρισμάτων θησαυρός, όστις κάμνει τους Προφήτας, όστις τελειό τους Διδασκάλους, εκείνος θέλει εισέλθει εις την ιεράν σου γαστέρα με θαυμαστήν ενέργειαν και από τα παρθενικά σου σπλάγχνα θέλει θρέψει το πανάχραντον Σώμα του θεανθρώπου Λόγου' «και δύναμις Υψίστου επισκιάσει σοι» (αυτόθι)' η δύναμις του Θεού θέλει σε ενδυναμώσει, θέλει σε αγιάσει, δια να γίνης δοχείον χωρητικόν της Θεότητος. Ούτως είναι διατεταγμένον εις το μέγα συμβούλιον του ουρανού, εις την γερουσίαν των μακαρίων Αγγέλων. Ούτως ο προαιώνιος Πατήρ προώρισεν,

από Σε την Παρθένον να λάβη ομοίωμα ανθρώπου ο Θεός, δια να αποκαταστήση την χαμένην εικόνα της ανθρωπότητας». Με τοιούτους και ομοίους θείους λογισμούς καταπειθομένη η Παρθένος, ήνοιξε, τέλος πάντων, εκείνα τα νεκταρώδη χείλη και με τοιαύτην ταπείνωσιν απεκρίθη προς τον Γαβριήλ. «Ιδού η δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου» (Λουκ. 1: 38). Ωσάν να ήθελεν εἶπει «Ω Αρχάγγελε, επειδή είσαι αγγελιοφόρος του αληθινού Θεού, εξ ανάγκης και οι λόγοι σου είναι αληθινοί εἰς την γαλακτομελιρρέουσαν γλώσσαν σου δεν είναι δυνατόν να ευρίσκεται πικρόν δηλητήριο ἀπάτης. Ὅθεν, αν και δεν είμαι αξία να βαστάσω τον τα πάντα βαστάζοντα, να γεννήσω τον Ποιητήν μου και να γίνω μήτηρ του Πλάστου, όμως με πάσαν ταπείνωσιν προσπίπτω και ας γραφή εις εμέ ο θείος Λόγος. Πόκος είμαι κενός, ας καταβή εις εμέ η δρόσος του Παναγίου Πνεύματος. Παρθένος είμαι καθαρά, ας πάρη από εμέ σάρκα ανθρωπινον ο προαιώνιος Θεός εἰς «Ιδού η δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου» (αυτόθι). Ω βάθος ταπεινώσεως, ὄπερ μας αναβιβάζει εις τους ουρανοὺς! Ω θαυμαστή δύναμις μιας παρθένου Κόρης, ήτις με εν «γένειτο» κάμνει τον Θεόν και ανταλλάσσει με την γην τους αστέρας! Αλλά δια ποίαν αφορμήν, πανακήρατε Κόρη, θεόσοφε Μαριάμ, τώρα, ὄτε υψώθης εις τόσην μεγαλειότητα και τιμήν, ρίπτεσαι εις τόσην ταπείνωσιν; Τάχα δεν έπρεπε να δοξασθής, αφού έγινες δοχείον χωρητικόν της Θεότητος και θρόνος ηλιοστάλακτος του Βασιλέως της δόξης; Συ τώρα είσαι Μήτηρ Θεού και πως καλείσαι δούλη Κυρίου; «Ιδού η δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου» (αυτόθι). Αλλά φαίνεται μοι ευλόγως να μοι αποκρίνεται η Παρθένος ὅτι επειδή με αυτήν κατώκει ο Κύριος, ὅστις υπερηφάνοις αντιτάσσεται, ταπεινοίς δε δίδωσιν χάριν, πρεπόντως εταπεινώθη και γνωρίζουσα, ὅτι εγγύς ο Κύριος τοις συντετριμμένοις τη καρδία, έπρεπε να ετοιμασθή με πάσαν ταπείνωσιν, δια να δεχθή τον θείον Λόγον. Απελλής ελέγετο εκείνος ο περίφημος ζωγράφος, ὅστις ὄσας εικόνας έκαμε, τόσα θαύματα αφήκε. Μέσα δε εις τα άλλα, τα οποία με τόσον κάλλος και επιμέλειαν εζωγράφησεν, εζωγράφησε και ένα στάχυν και επάνω εις αυτόν μίαν περιστεράν τόσον πιστά, ὡστε η ίδια φύσις εκοκκίνησε νικημένη από την τέχνην. Ὅμως περισσότερον κατηγορίαν παρά τιμήν επροξένησεν εις τον Απελλήν αυτή η θαυμαστή ζωγραφία. Επειδή, ὅσοι την έβλεπον, αν και εθαύμαζον την ωραιότητα των χρωμάτων, την συμμετρίαν των γραμμών, όμως το είδος μόνον εμέμφοντο λέγοντες «Δεν είναι δυνατόν εις μικρός στάχυς ορθός να βαστάζη μίαν περιστεράν, δίχως να κλίνη από το βάρος «Ουχ οίόν τε άσταχυν ακλινή βαστάζειν περιστεράν». Στάχυς φθαρτός, χορτάρι της γης είναι ο άνθρωπος «Άνθρωπος ωσει χόρτος» (Ψαλμ. ρβ 15), περιστερά είναι το Πανάγιον Πνεύμα «και (είδε) το Πνεύμα ωσει περιστεράν καταβαίνον επ' αυτόν» (Μάρκ. 1: 10). Όταν ο άνθρωπος ίσταται ορθός και σοβαρός με την υπερηφάνειαν, δεν ημπορεί ποτέ να ευρίσκεται μετ' αυτού η Χάρις του Παναγίου Πνεύματος, επειδή «Ακάθαρτος παρά Θεώ παρά Θεώ πας υψηλοκάρδιος» (Παρ. ιστ: 5). Δια τούτο λοιπόν η παναμώμητος Κόρη, ακούσασα από τον Άγγελον, το Πνεύμα το Άγιον «Πνεύμα Άγιον επελεύσεται επί σε» (Λουκ. 1: 35), πρεπόντως, με πάσαν ταπείνωσιν, απεκρίθη «Ιδού η δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου» (αυτόθι 38) και μετά τούτους τους γλυκείς λόγους, ως με χρυσήν άλυσον, έσυρεν από τον ουρανόν εις την γην τον Υιόν του Θεού και με μεταφοράν όχι πλέον ακουστήν, τον μετέφερεν από τον κόλπον του Πατρός εις τα παρθενικά και αμόλυντα αυτής σπλάγχνα. Ὅθεν, ο ίδιος ο Θεός, δια στόματος του Προφητάνακτος, λέγει «Τα λόγια σου υπέρ μέλι τω στόματί μου» (Ψαλμ. ριη: 103) «αυτά με ωδήγησαν και

ήγαγόν με εις όρος άγιόν σου» (Ψαλμ. μβ: 3)´ όπου όρος άλλο δεν είναι παρά η ηγιασμένη γαστήρ της Θεομήτορος´ το μαρτυρεί ο ίδιος ο Δαυΐδ´ «Το όρος ο ηυδόκησεν ο Θεός κατοικείν εν αυτώ» (Ψαλμ. ξζ: 17), και ο Αββακούμ « Ο Θεός από Θαιμάν ήξει και ο άγιος εξ όρους κατασκίου δασέος» (Αβ. 3: 3). Τούτο το απόκρυφον μυστήριο της θείας οικονομίας προεικόνιζον οι τύποι και τα αινίγματα και αι ρήσεις των πνευματοφόρων Πατέρων και Προφητών´ τούτο προεμήνυεν η βάτος, ην είδεν ο Μωϋσής´ «Παρελθών όψομαι το όραμα το μέγα τούτο» (Εξ. 3:3). Τι; Ότι η βάτος καίεται και «ου κατακαίεται» (αυτόθι). Επειδή η Παρθένος έλαβεν εν εαυτή το πυρ της Θεότητος, δίχως βλάβην της καθαράς της παρθενίας. Τούτο η κλίμαξ του Ιακώβ, «ης η κεφαλή αφικνείτο εις τον ουρανόν και οι Άγγελοι του Θεού ανέβαινον και κατέβαινον επ´ αυτήν» (Γεν. Κη:12)´ επειδή, δια μέσου της Μαρίας, ο Θεός κατήλθεν εις την γην και έγινε άνθρωπος θνητός και ο άνθρωπος ανήλθεν εις τους ουρανούς και απέκτησε την προτέραν αθανασίαν. Τούτο ο αχειρότμητος λίθος του Δανιήλ´ «Εθεώρεις, Βασιλεύ, έως απεσχίσθη λίθος εξ όρους άνευ χειρός» (Δαν. 2: 34), επειδή, από τας καθαράς σάρκας της Παρθένου εγεννήθη η μυστική πέτρα, ήτοι ο Χριστός, δίχως συνουσίαν ανθρώπου. Τούτο είδε καθαρά ο Προφήτης Ιερεμίας εις τον οίκον εκείνου του τεχνίτου, όστις επάνω εις ένα τροχόν έκαμνε διάφορα αγγεία και επειδή συνετρίβη εν εκ τούτων, πάλιν το έπλασεν ωραιότερον´ «και κατέβην εις τον οίκον του κεραμέως και ιδού αυτός εποίει έργον επί των λίθων´ και έπεσε το αγγείον ο αυτός εποίει εν ταις χερσίν αυτού, και πάλιν αυτός εποίησεν αυτό αγγείον έτερον, καθώς ήρесе ενώπιον αυτού ποιήσαι» (Ιερ. 18: 3-4). Ποίος άλλος είναι ο τεχνίτης, ει μη ο Παντοκράτωρ Θεός και Πατήρ; «ης τεχνίτης και δημιουργός, ο Θεός» (Εβρ. 11: 10). Ποίος άλλος τροχός ει μη ο προαιώνιος Λόγος δια του οποίου εδημιούργησεν ο Πατήρ όλα τα κτίσματα; «Πάντα δι´ αυτού εγένετο και χωρίς αυτού εγένετο ουδ´ εν, ο γέγονεν» (Ιωάν. 1: 3). Λοιπόν επειδή εν από ταύτα τα αγγεία, τα οποία είναι ο προπάτωρ Αδάμ, με την παρακοήν συνετρίβη και αθλίως απημαύρωσε την θείαν Εικόνα, δια τούτο σήμερα πάλιν ανακαινίζει αυτό ο Κύριος ωραιότερον με την ανάπλασιν του νέου Αδάμ, «Ο πρώτος άνθρωπος εκ γης χοϊκός, ο δεύτερος άνθρωπος ο Κύριος εξ ουρανού» (Α Κορ, 15: 47), κηρύττει η θεόπνευστος σάλπιγξ της Εκκλησίας. Τούτο εσήμαινε το τόξον εκείνο, περί ου ο Θεός εις τον Νώε, ότι αφ´ ότου θέλει φανή εις τα νέφη, τότε μεταξύ του Θεού και του ανθρώπου θέλει υπάρξει σύμβασις και αγάπη´ «το τόξον μου τίθημι εν τη νεφέλη και έσται εις σημείον διαθήκης αναμέσον εμού και της γης» (Γεν. 9: 13). Όθεν, σήμερα, ότε εφάνη το μυστικόν τόξον, ότε εσαρκώθη ο Υιός και Λόγος του Θεού, σήμερα εβεβαιώθη η αγάπη μεταξύ του Θεού και του ανθρώπου´ «αυτός γαρ εστιν η ειρήνη ημών, ο ποιήσας τα αμφοτέρα εν και το μεσότοιχον του φραγμού λύσας» (Εφ. 2: 14). Τούτο και ο Γαβριήλ εις την Παρθένον ευαγγελίζεται λέγων´ «ιδού συλλήψη εν γαστρί, και τέξη υιόν» (Λουκ. 1: 31). Τώρα εννοώ εκείνο το θαυμαστόν τέρας, το οποίον, δια να ιατρευθή ο αρρωστημένος βασιλεύς, έδειξεν ο Θεός εις τον Προφήτην Ησαϊαν εις το ηλιακόν ωρολόγιον. Έκειτο εις βασιλικήν κλίνην βεβαρημένος από θανατηφόρον ασθένειαν ο βασιλεύς Εζεκίας και ακούων από τον Προφήτην την φοβεράν απόφασιν του θανάτου του, «έκλαυσε κλαυθμώ μεγάλω» λέγει η Αγία Γραφή, ή διότι δεν εγνώριζεν άλλην ιατείαν από τα ίδια του δάκρυα, ή τάχα ήλπιζε με εκείνα τα πικρά ύδατα των οφθαλμών του, να σβήση την φλόγα του πυρετού, όστις του έτηκε την καρδίαν. Αλλά εν μέσω τούτων των σκοτεινών νεφών της λύπης, έλαμψε το χαριέστατον σημείον της θεραπείας του´ και τούτο ήτο ο Ήλιος, ο οποίος, στρέψας προς τα

οπίσω εννέα γραμμάς εις μίαν μεγίστην σκιάν, από ταύτην πάλιν ανέτειλε και με την νέαν ανατολήν εχάρισε την υγείαν του Εζεκιού (Δ΄ Βασ. κ: 1-11, Ησ. λη 1-8). Εζεκίας άρρωστος είναι το ανθρώπινον γένος το οποίον, ησθενημένον από την απιστίαν προς τον Θεόν, έκειτο εις βαθύτατον λήθαργον μιας πεισματικής αμαρτίας΄ πλην θεωρούν την ελεεινήν κατάστασιν εις την οποίαν κατήντησεν, ήγειρε τέλος πάντων τα όμματα προς τον ουρανό και ολοψύχως έκραξεν΄ «Έως πότε, Κύριε, επιλήση μου εις τέλος, έως πότε αποστρέψης το πρόσωπόν σου απ΄ εμού;» (Ψαλμ. 12: 1). Και πάλιν΄ «ΐασαί με, Κύριε, και ιαθήσομαι» (Ιερ. 17: 14). Ελθέ, Κύριε, εις το σώσαι ημάς. Και τότε ο προαιώνιος Πατήρ, όστις δεν ηδύνατο να βλέπη την ιδίαν εικόνα και ομοιότητα εις τας χείρας του Διαβόλου, έδειξε το χαριέστατον σημείον της ανθρωπίνης σωτηρίας και είναι τούτο ο μυστικός Ήλιος της δικαιοσύνης, ο μονογενής Του Υιός, ο οποίος, στρέφων προς τα οπίσω εννέα γραμμάς, ήτοι κατερχόμενος από τα εννέα τάγματα των μακαρίων Αγγέλων, ήλθεν εις την μεγάλην σκιάν, εις την γαστέρα της Αειπαρθένου Μαρίας, καθώς το μαρτυρούσιν οι αγγελικοί εκείνοι λόγοι΄ «και δύναμις Υψίστου επισκιάσει σοι» (Λουκ. 1: 35). Από ταύτην μετ΄ ολίγον χρόνον μέλλει να ανατείλη ως Ήλιος και με την νέαν του ανατολήν θέλει μας θεραπεύσει παντός είδους ασθένειαν και θέλει ζωοποιήσει ημάς νεκρούς όντας τη αμαρτία, κατά το σκεύος της εκλογής «νεκρούς μεν είναι τη αμαρτία» (Ρωμ. 6: 11) «εν τούτω εφανερώθη η αγάπη του Θεού εν ημίν, ότι τον Υιόν αυτού τον μονογενή απέσταλκεν ο Θεός εις τον Κόσμον, ίνα ζήσωμεν δι΄ αυτού» (Καθ. Επιστ. Ιωάν. 4: 9). Και ο Αρχάγγελος΄ «ΐδού συλλήψη εν γαστρί και τέξη Υιόν» (Λουκ. 1: 31). Χαίρε, χάρη λοιπόν, φύσις ανθρωπίνος, επειδή σήμερον άρχεται το κεφάλαιον της σωτηρίας σου΄ σήμερον δίδεται το τέλος των παθών σου΄ σήμερον σοι ανοίγεται εκείνη η λαμπρά πύλη του Παραδείσου, την οποίαν σου έκλεισεν η παρακοή΄ σήμερον απολαμβάνεις την ατελεύτητον εκείνην μακαριότητα, την οποίαν σε εστέρησεν η απάτη του διαβόλου. Πάλιν το σκότος λύεται΄ πάλιν το φως φανερώνεται΄ πάλιν η Αίγυπτος με τα νέφη σκοτίζεται΄ πάλιν ο Ισραήλ με τον στύλον φωτίζεται. Που τώρα η αντίθεος των ειδώλων πολυθεΐα; Που των εθνικών τα μιανρά θυσιάσματα; Που του διαβόλου η παγκόσμιος καταδυναστεΐα; «Τα αρχαία παρήλθεν ιδού γέγονε τα πάντα καινά»΄ το γράμμα παραχωρεί, το πνεύμα πλεονάζει, η σκιά παρέρχεται, η αλήθεια έρχεται. Χαίρε, επειδή τώρα του πρωτοπλάστου Αδάμ λύεται το αμάρτημα΄ των αμαρτημάτων το σκότος διώκεται΄ ο διωγμός των μακαρίων ψυχών από τον επίγειον Παράδεισον τελειώνει΄ το τέλος των παθών, μας χαρίζεται και η χάρις προς την απόκτησιν της αιωνίου μακαριότητος, μας αποδίδεται. Τώρα η Θεότης ενούται με την ανθρωπότητα, ο άνθρωπος με τον Θεόν, η πίστις με την καρδίαν΄ και Συ, μυριοχαριτωμένη Κόρη, ήτις μας επλούτισας με τόσας δόξας, μας εδόξασας με τόσας τιμάς, μας ετίμησας με τόσας χάριτας, επιστρεψε, παρακαλούμεν Σε, τους ευσπλάγχχνους σου οφθαλμούς προς ημάς τους ταπεινούς και ανάξιους δούλους Σου, οΐτινες, ως ποτε οι Έλληνες του Απόλλωνος, Σοι προσφέρομεν αντι εκατόμβης τον εαυτόν μας. Γνωρίζομεν, ναι, ότι κανέν πράγμα δεν σου συγχύζει την παναγίαν ψυχήν, ει μη η μελωδία των ιδίων σου επαίνων΄ όμως δια να μη φανώμεν τελείως αχάριστοι εις τας απείρους χάριτας, δια των οποίων το γένος μας όλον επλούτισας, δέχθητι τουλάχιστον να Σε ασπασθώμεν και ημείς με εκείνον τον Αγγελικόν ασπασμόν, το, χάρη το πάσης χαράς προοΐμιον. Χαίρε λοιπόν, Θεόνυμφε Μαριάμ, πορφυρογέννητε Βασίλισσα των Αγγέλων. Χαίρε, αργυροχρυσόχοε κρίνε της καθαρότητος. Χαίρε, ευανθέστατε Παράδεισε μακαρίων

ηδονών. Χαίρε, παστάς χρυσοπόρφυρε του Ουρανούου Νυμφίου. Χαίρε Συ, ήτις ως βασιλικόν βλάστημα εκ της ρίζης του Ιεσσαί γεννημένη από άκαρπον κοιλίαν, πρώτον είδες το φως της μακαριότητος, από το του Ηλίου´ πρώτον εστάθης πολίτισσα του ουρανού με την ψυχήν, παρά της γης με το σώμα´ πρώτον θυγάτηρ του προαιωνίου Πατρός, παρά του Ιωακείμ και της Άννης´ και πριν να πατήσης την γην, κατεπάτησες την κεφαλήν του ιοβόλου δράκοντος. Χαίρε Συ, ήτις με θαυμάσιον τρόπον συλληφθείσα από άγονον μήτραν, έλαμψας εις την κοιλίαν της Μητρός, ως μαργαρίτης εις κόχλον. Εγεννήθης ως όρθρος, στολισμένη με άνθη ουρανίων αρετών, ηύξανες ως Ήλιος, στεφανωμένη με τας ακτίνας της θείας Χάριτος´ και έζησες ως φοίνιξ, μονοφυές θαύμα της φύσεως εν γεννητοίς γυναικών. Χαίρε Συ, ήτις μόνη από όλας τας γυναίκας κατηξιώθης να γίνης Μήτηρ του Θεού και να βαστάσης εις τον κύκλον της καθαράς Σου γαστρός Εκείνον, ο οποίος εις την παντοδύναμον παλάμην Του βαστάζει όλον τούτον τον οικουμενικόν κύκλον. Χαίρε... Αλλά τι να είπω περισσότερο; Και ποίος ρήτωρ, έστω και αν έχη εις το στόμα του όλον τον χρυσόροον ποταμόν της ευγλωττίας, δύναται ποτέ να διηγηθή τας δόξας εις τας οποίας Σε ύψωσεν ο Θεός; Ή τας χάριτας με τας οποίας ο ουρανός σε επλούτισε; Ποία ανθρωπίνη γλώσσα ημπορεί να εξηγήση τα μεγαλεία με τα οποία εστόλισε την ιεράν σου ψυχήν το Πανάγιον Πνεύμα; Τόσον είναι βαθύ και άπλευστον των απείρων Σου επαίνων το πέλαγος, ώστε εις αυτό και ο νους των μακαρίων Αγγέλων βυθίζεται. Δια τούτο και εγώ, Κεχαριτωμένη Παρθένε, αντιπαρέρχομαι με σιωπήν τας θαυμαστάς Σου αρετάς, θαυμάζων αυτάς μόνον με την διάνοιαν. Και πίπτων εις τους παναχράντους Σου πόδας, άλλο δεν επιθυμώ από Σε, παρά την άμαχόν Σου προστασίαν, προς βοήθειαν του φιλοχρίστου στρατού, προς διωγμόν και εξολόθρευσιν του αντιθέου τυράννου. Έως πότε, πανάμωμε και πανακήρατε Κόρη, το δύστηνον γένος των Ελλήνων θέλει ευρίσκεται εις τα δεσμά μιας ανυποφόρου δουλείας; Έως πότε να του πατή τον ευγενικόν λαιμόν ο βάρβαρος Θραξ; Έως πότε έχουσι να βασιλεύωνται από την ημισέληνον αι χώραι εκείναι, εις τας οποίας ανέτειλεν εις ανθρωπίνην μορφήν, από την ηγιασμένην Σου γαστέρα, ο μυστικός της δικαιοσύνης Ήλιος; Ω Παρθένε! Ενθυμήσου, πως εις την Ελλάδα πρότερον, παρά εις άλλον τόπον, έλαμψε το ζωηφόρον φως της αληθινής Πίστεως. Το ελληνικόν γένος εστάθη το πρώτον, όπου ήνοιξε τας αγκάλας, και εδέχθη το θείον Ευαγγέλιον του μονογενούς Σου Υιού´ το πρώτον, όπου Σε εγνώρισε δι´ αληθινήν Μητέρα του θεανθρώπου Λόγου´ το πρώτον, όπου αντεστάθη εις τους τυράννους, οι οποίοι με μύρια βάσανα εγύρευαν να εκριζώσωσιν από τας καρδιάς των πιστών το σεβάσμιόν Σου όνομα. Τούτο έδωσεν εις τον Κόσμον τους Διδασκάλους, οι οποίοι με το φως της διδασκαλίας των εφώτισαν τας ημαυρωμένας διανοίας των ανθρώπων. Τούτο έδωσε τους Ποιμένας, οι οποίοι με την ποιμαντικήν ράβδον εξώρισαν τους αιμοβόρους λύκους από το Εκκλησιαστικόν ποίμνιον. Τούτο έδωσε τους γεωργούς, οι οποίοι με το άροτρον του Σταυρού, και με τον ιδρώτα του προσώπου εγεώργησαν τας καρδιάς, και σπέρνοντες τον Ευαγγελικόν σπόρον, εθέρισαν τας ψυχάς δια την ουράνιον αποθήκην. Τούτο τους Μάρτυρας έδωσε, οι οποίοι με το ίδιον αίμα των έβαψαν την πορφύραν της Εκκλησίας. Λοιπόν, εύσπλαγχνε Μαριάμ, παρακαλούμέν Σε, δια το Χαίρε εκείνο το οποίον επροξένησεν εις ημάς την χαράν´ δια τον Αγγελικόν εκείνον Ευαγγελισμόν, όστις εστάθη της σωτηρίας ημών το προοίμιον´ χάρισαι εις αυτό την προτέραν τιμήν´ ανάσυρε αυτό από την κοπρίαν της δουλείας εις τον θρόνον του βασιλικού αξιώματος´ από τα δεσμά εις το σκήπτρον, από την αιχμαλωσίαν εις

το βασίλειον. Και αν αυτά αι φωναί μας δεν Σε παρακινούν εις ευσπλαγχνίαν, ας Σε παρακινήσωσιν αυτά τα πικρά δάκρυα, τα οποία τρέχουν από τους οφθαλμούς μας. Αλλ' ανίσως και αυτά δεν φθάνωσι, ας Σε παρακινήσωσιν αι φωναί και αι παρακλήσεις των Αγίων Σου, οι οποίοι ακαταπαύστως φωνάζουσιν από όλα τα μέρη της δυστήνου Ελλάδος. Φωνάζει ο Ανδρέας από την Κρήτην' φωνάζει ο Σπυρίδων από την Κύπρον' φωνάζει ο Ιγνάτιος από την Αντιόχειαν' φωνάζει ο Διονύσιος από τας Αθήνας' φωνάζει ο Πολύκαρπος από την Σμύρνην' φωνάζει η Αικατερίνη από την Αλεξάνδρειαν' φωνάζει ο Χρυσόστομος από την βασιλεύουσαν Πόλιν' και δεικνύοντές Σου την σκληροτάτην τυραννίδα των αθέων Αγαρηνών, ελπίζουσιν από την άκραν Σου ευσπλαγχνίαν του Ελληνικού Γένους την απολύτρωσιν. Αποδέξου λοιπόν, Παναγία Παρθένε, τα δάκτυά μας, τα οποία συνοδεύουσι το μυστήριον, το οποίον ετελειώθη εις Σε. Διότι καθώς τα δάκρυα τρέχουν χωρίς να βλάψουν τους οφθαλμούς, ούτω και ο θείος Λόγος προήλθεν από την καθάραν Σου μήτραν, δίχως φθοράν της Παρθενίας Σου. Δώσε τόσην δύναμιν εις τους ευσεβείς, εναντίον των ανθρωποκτόνων και αιμοβόρων βαρβάρων, ώστε να σβυσθή τελείως το φως της ημισελήνου, όπως λάμψη έτι περισσότερο του μυστικού Ηλίου η ζωοποιός ακτίς και δοξασθή από όλους το Άγιόν Σου όνομα, συν τω Πατρί και τω Υιώ και τω Αγίω Πνεύματι, νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων.

Αμήν.

Ο πανηγυρικός ούτος λόγος εξεφωνήθη παρά του Ηλία Μηνιάτου εν Βενετία τω 1688, όντος έτι τούτου τροφίμου του εκεί περιφήμου Ελληνικού Φροντιστηρίου του εκ Κερκύρας Θωμά Φλαγγίνη, εξ ου πολλοί ένδοξοι άνδρες εξήλθον, μεγάλως συνεργήσαντες εις την ηθικήν αναγέννησιν της Ελλάδος. Ο Μηνιάτης ήγε τότε μόλις το 19ον έτος της ηλικίας του. Βραδύτερον εγένετο Επίσκοπος Κερνίκης και Καλαβρύτων, εκοιμήθη δε εν έτει 1714 εις ηλικίαν 45 ετών. Αι υπ' αυτού εκφωνηθείσαι κατά καιρούς ομιλίαι περισυλλεγείσαι εξεδόθησαν πλειστάκις εις τύπον υπό τον τίτλον "Διδαχαί", εξ ων παραληφθείς ο πανηγυρικός ούτος παρατίθεται ενταύθα ελαφρώς διασκευασμένος.